

15 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

(Het bbp kan bepaald worden uit de vergelijking

consumptie + investeringen + overheidsbestedingen + uitvoer – invoer.)

Voor 2015 geldt de berekening:

$$667,7 = 298,9 + 101,5 + 194,1 + \text{uitvoer} - 491,1$$

Uitvoer = € 564,3 mld.

$$\text{Uitvoersaldo in \% van het bbp} = \frac{564,3 - 491,1}{667,7} \times 100\% = 10,96\%$$

16 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

De stijging van de productie in de Zuid-Europese landen zal leiden tot een toename van de inkomens en van de bestedingen. Daardoor zal ook de vraag naar importen toenemen. Dit kan leiden tot een stijging van de exportontvangsten voor Nederlandse bedrijven die aan Zuid-Europese landen leveren.

Opgave 4 Middeninkomens trekken aan het kortste eind

---

17 maximumscore 1

Voorbeelden van een juiste berekening zijn:

$$Q_v = -0,5P + 7 \rightarrow P = -2 Q_v + 14$$

$$Q_v^t = -0,5P + 8 \rightarrow P = -2 Q_v^t + 16$$

De vraaglijn verschuift met $16 - 14 = 2$ naar boven en dat betekent € 200 huurtoeslag per woning per maand.

of

Bij bijvoorbeeld een vraag naar 600.000 woningen geldt:

zonder huurtoeslag:

$$6 = -0,5P + 7 \rightarrow 0,5P = 7 - 6 = 1 \rightarrow P = 2$$

met huurtoeslag:

$$6 = -0,5P + 8 \rightarrow 0,5P = 8 - 2 = 2 \rightarrow P = 4$$

Dit is een prijsverschil van € 200, zijnde het effect van de huurtoeslag.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:
zonder huurtoeslag:

$$Q_a = Q_v$$

$$P - 2 = -0,5P + 7$$

$$1,5P = 9$$

$$P = 6 \quad \text{De huur bedraagt daarmee € 600,-}$$

met huurtoeslag:

$$Q_a = Q_v^t$$

$$P - 2 = -0,5P + 8$$

$$1,5P = 10$$

$$P = 6,6667 \quad \text{De huur bedraagt daarmee € 666,67}$$

De huurtoeslag van € 200,- gaat voor € 66,67 naar huurverhoging.

Dit komt neer op $\frac{66,67}{200} \times 100\% = 33,33\%$ van de huurtoeslag.

Opmerking

Voor een andere juiste manier van afronden dienen ook scorepunten te worden toegekend.

19 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- Mensen met hogere inkomens wonen in verhouding meer in een koophuis dan mensen met lagere inkomens en kunnen daarbij hypotheekrente aftrekken / Mensen met hogere inkomens kunnen gemiddeld een groter bedrag aan hypotheekrente aftrekken dan mensen met lagere inkomens met een koopwoning (doordat zij een duurder huis bewonen met een hogere hypotheekschuld) 1
- Door de progressie bij de inkomstenbelasting krijgen mensen met hogere inkomens een groter (procentueel) belastingvoordeel bij de aftrek van eenzelfde bedrag aan hypotheekrente (aangezien het marginale tarief hoger is) 1

20 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

- Mensen met de hoogste inkomens kunnen een lager bedrag aan hypotheekrente aftrekken en krijgen over het bedrag aan rente dat ze mogen aftrekken een lager (procentueel) belastingvoordeel 1
- Vooral mensen met middeninkomens zullen profiteren van de verlaging van het marginale belastingtarief van de middelste schijf 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

- De eerste twee maatregelen betekenen een vermindering van het belastingvoordeel voor mensen met de hoogste inkomens / leiden tot een toename van de belastingontvangsten van de overheid 1
- Met de verkregen toename van de belastingontvangsten kan de overheid de verlaging van het marginale belastingtarief voor de middelste inkomensschijf compenseren 1

Opgave 5 Pensioen: inpakken en wegwezen

---

22 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste berekening is:

$$\frac{480}{200.000} \times 100\% = 0,24\%$$

Bij 0,24% maandelijkse uitkering kan 60% van de pensioenwaarde ineens opgenomen worden. Dat is $0,60 \times \text{€ } 200.000 = \text{€ } 120.000$.

23 maximumscore 1

Een voorbeeld van een juiste verklaring is:

Consumptie tijdens de werkzame fase van het leven wordt opgeofferd voor consumptie na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd.

24 maximumscore 2

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

- Het pensioenfonds kan de pensioenwaarde beleggen tot de maandelijkse uitkeringen gedaan moeten worden 1
- De daling van het rendement zorgt ervoor dat er in de toekomst minder vermogen beschikbaar is voor de uitkeringen 1

25 maximumscore 1

Een voorbeeld van een juiste uitleg is:

Als pensioenen uitsluitend worden uitgekeerd als een maandelijks bedrag tot aan het levenseinde, zijn pensioendeelnemers die vroeg overlijden voor het pensioenfonds een financiële 'meevaller'. Als deze mensen kunnen kiezen om hun hele pensioendeel ineens te ontvangen is dat in verhouding duur voor het pensioenfonds.

economie vwo

Centraal examen vwo

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vwo,

Bij het centraal examen economie vwo:

Op **pagina 9, vraag 20**, bij de **tweede deelscore** moet het scorepunt altijd worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord is gegeven, en ongeacht het gegeven antwoord.

Toelichting:
Dit antwoord blijkt discutabel.

Voor het eerste deelscorepunt moet het correctievoorschrift worden toegepast.

en

Op **pagina 10, vraag 24**, bij de **eerste deelscore** moet het scorepunt altijd worden toegekend, ongeacht of er wel of geen antwoord is gegeven, en ongeacht het gegeven antwoord.

Toelichting:
De vraagstelling is onvoldoende duidelijk.

Voor het tweede deelscorepunt moet het correctievoorschrift worden toegepast.

Ik verzoek u dit bericht door te geven aan de correctoren economie vwo.

Namens het College voor Toetsen en Examens,

drs. P.J.J. Hendrikse,
voorzitter